

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen

DATUM	13-11-2018	REFERENTIE	drs. C.AB. (Tom) Kooijman
ONS NUMMER	81DCA9AE	DOORKIESNUMMER	2453
NUMMER PS	2018BEM110	E-MAILADRES	tom.kooijman@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Straat

Onderwerp Statenbrief: Septembercirculaire provinciefonds 2018

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

Op 18 september jl. (Prinsjesdag) heeft de provincie Utrecht de septembercirculaire ontvangen.

Voorgeschiedenis

De provincie Utrecht ontvangt driemaal per jaar informatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) over de hoogte van de provinciefondsuitkeringen: in mei, in september en in december, ter afronding van het lopende (begrotings)jaar. In maart dit jaar is aanvullend een tussentijdse circulaire uitgebracht, met name gelet op de programmastart van het interbestuurlijk programma.

Voorliggende producten:

- Meicirculaire provinciefonds 2018
- Kadernota 2019
- Maartcirculaire provinciefonds 2018
- Vaststellen kader "doel- en decentralisatie-uitkeringen via de Algemene Uitkering provinciefonds" (GS 29-11-2016)

Essentie / samenvatting:

De septembercirculaire bevat een aantal wijzigingen, ten opzichte van de eerder ontvangen meicirculaire, die van invloed zijn op ons begrotingssaldo. Hieronder staan de belangrijkste punten alvast kort samengevat. Deze punten worden nader toegelicht onder het kopje "financiële consequenties".

1. Voor 2018 is er sprake van een forse tegenvaller, die met name veroorzaakt wordt door het "samen-trap-op-trap-af-principe" met het Rijk.
2. Deze tegenvaller over 2018 wordt gedekt uit de egalisereserve. Na onttrekking van deze tegenvaller uit de egalisereserve is deze reserve nagenoeg uitgeput.
3. In 2019 en latere jaren (het meerjarenperspectief) krijgen we er "trap-op" financiële middelen bij. Echter, doordat we minder geld terugkrijgen uit het BTW-compensatiefonds (doordat provincies meer BTW zijn gaan declareren dan verwacht ten tijde van de meicirculaire) zijn de bijstellingen over deze jaren per saldo negatief.

Overige mededelingen

1. *Individuele referentiewaarden EMU saldo provincies 2019*

Het Nederlandse "EMU-saldo" betreft het (Rijks)begrotingsaldo op transactiebasis (kasstelselbasis). Ook de financiën van de decentrale overheden tellen voor dit saldo mee (gemeenten, provincies en waterschappen en premie gefinancierde sectoren als de sociale zekerheid en de zorg). In het Stabiliteits- en Groeipact is afgesproken dat het EMU-tekort maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het Rijk heeft nu - conform de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) - een onderverdeling van deze macro EMU-tekortnorm voorgelegd aan de koepels van de decentrale overheden. Deze hebben hiermee ingestemd. Dit voorstel is, via een voorhangprocedure, aangeboden bij de Staten-Generaal. Na instemming van het parlement wordt de EMU-tekortnorm gepubliceerd in de Staatscourant. Om de afzonderlijke provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie BZK (vooruitlopend op instemming van het parlement) in lijn met de Wet Hof de individuele EMU-referentiewaarden. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke macro tekortnorm (van 3% van het BBP) heeft. De individuele referentiewaarde EMU saldo voor de provincie Utrecht bedraagt € 43.150.000. Op dit moment leveren de decentrale overheden (gesaldeerd) overigens meerjarig een positieve bijdrage aan het EMU-saldo. Er gelden vooralsnog geen sancties aan het niet voldoen aan de EMU-tekortnorm door decentrale overheden (de Wet HOF voorziet hier wel in, maar de sanctiemechanismen zijn voorlopig buiten werking gesteld).

Meetbaar / beoogd beleidseffect

-

Wettelijke grondslag

Actieve informatieplicht, artikel 167 van de Provinciewet

Financiële consequenties

Provincies kunnen hun BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Dit fonds wordt gevormd ten laste van het provinciefonds. Om die reden wordt de onbenutte ruimte onder het plafond (het maximum) van het BCF in enig jaar (weer) toegevoegd aan het provinciefonds (met andere woorden: provincies hebben minder BTW gedeclareerd, dan er ruimte in het fonds zit). Omgekeerd geldt dat een eventuele overschrijding van het plafond BCF (doordat provincies meer BTW declareren dan er ruimte in fonds zit) in enig jaar ten laste van het provinciefonds wordt gebracht.

Tot de meicirculaire provinciefonds 2018 werd de onbenutte ruimte onder het plafond BCF *meerjarig* in de ramingen van de algemene uitkering provinciefonds meegenomen. Vanaf de meicirculaire 2018 zijn de ramingen van de algemene uitkering provinciefonds exclusief de onbenutte ruimte onder het plafond BCF, behoudens voor het lopende begrotingsjaar (t). Voor deze stelselwijziging is door het Ministerie onder meer gekozen, gelet op de continue herziening van de bevoorschottingbedragen (op de inlopende resterende onbenutte ruimte onder het plafond BCF). Aangezien alleen het moment van verwerking van de ruimte onder het plafond BCF in de algemene uitkering wijzigt, heeft deze nieuwe werkwijze geen gevolgen voor de uiteindelijke omvang van het provinciefonds in enig jaar.

Om meerjarig toch een goed beeld te behouden van algemene uitkering provinciefonds inclusief de onbenutte ruimte onder het plafond BCF, nemen we hiervoor (voor het eerst in de Najaarsrapportage 2018 en in de Begroting 2019) een eigen raming op, op grond van de informatie zoals vermeld in de provinciefondscirculaire (die hiervoor de benodigde informatie biedt).

Voor 2018 (t) en 2019 (t+1) ramen we 100% van de onbenutte ruimte onder het plafond BCF. N.b. de raming voor 2018 is in de provinciefonds circulaire (zoals hiervoor gezegd) al inclusief de (volledige) onbenutte ruimte onder het plafond BCF. Voor 2020 - 2022 (het meerjarenperspectief) ramen we 80% van de onbenutte ruimte onder het plafond BCF. Voor dit lagere percentage in het meerjarenperspectief is gekozen gelet op de hoge volatiliteit (veranderlijkheid) van de bijgestelde ramingen van de onbenutte ruimte onder het plafond BCF (in de opeenvolgende circulaire). Op de uitputting van het BCF heeft de provincie Utrecht bovendien geen invloed. Dit percentage van 80% ter bepaling van het bedrag van de onbenutte ruimte onder het plafond BCF in het meerjarenperspectief zal in de Kadernota 2019-2022 op geschiktheid worden beoordeeld.

In tabel 1 zijn de herziene ramingen van de algemene uitkering provinciefonds, inclusief de eigen raming van de onbenutte ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds opgenomen.

Tabel 1. Algemene Uitkering (AU) provinciefonds	2018	2019	2020	2021	2022
x € 1.000					
Stand AU-prov.f. meicirculaire (incl. geraamde ruimte onder plafond BCF) (= B.2019)	201.136	215.197	222.485	230.753	239.353
Stand AU-prov.f. septembercirculaire (incl. geraamde ruimte onder plafond BCF)	196.631	213.558	221.928	229.676	238.307
Netto bijstelling AU-prov.f. o.g.v. septembercirc. 2018 (incl. ruimte onder plafond BCF)	-4.505	-1.639	-557	-1.077	-1.046
Uitsplitsing netto bijstelling naar deel algemene uitkering (trap-op-trap-af) en deel BCF					
Stand AU-prov.f. meicirculaire (excl. geraamde ruimte onder plafond BCF)	200.459	208.481	216.047	222.868	230.012
Stand AU-prov.f. septembercirculaire (excl. geraamde ruimte onder plafond BCF)	196.631	209.891	217.601	224.372	231.779
A. Bijstelling AU-prov.f. o.g.v. septembercirc. 2018 (trap-op-trap-af)	-3.828	1.411	1.554	1.504	1.767
Stand raming ruimte onder plafond BCF o.g.v. meicirculaire	677	6.717	6.437	7.886	9.341
Stand raming ruimte onder plafond BCF o.g.v. septembercirculaire	-0	3.667	4.327	5.304	6.528
B. Bijstelling ruimte onder plafond BCF	-677	-3.050	-2.110	-2.582	-2.813
C. Netto bijstelling AU-prov.f. o.g.v. septembercirc. 2018 (= A + B)	-4.505	-1.639	-557	-1.077	-1.046

De volgende ontwikkelingen hebben tot de wijzigingen geleid:

- In de Miljoenennota wordt het accres 2018 ten opzichte van de meicirculaire negatief bijgesteld. Dat komt vooral omdat het Rijk dit jaar minder uitgeeft dan geraamd. De hogere Rijksuitgaven vanaf 2019 worden getemperd door lagere dan verwachte loon- en prijsontwikkelingen.
- In de meicirculaire 2018 is de decentralisatie uitkering Verkeer en Vervoer Gelderland structureel verhoogd met € 6 mln. ten laste van de algemene uitkering. Gebleken is dat deze overheveling echter alleen in 2018 had moeten plaatsvinden, daarom is deze vanaf 2019 weer teruggedraaid.
- De daling van de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds wordt veroorzaakt doordat de provincies meer zijn gaan declareren bij het BTW compensatiefonds.

Tabel 2 laat de gevolgen hiervan zien voor het begrotingssaldo van de (concept)begroting 2019. De bijstelling over het lopende begrotingsjaar 2018 van -/- € 4.505.000 wordt onttrokken uit de "egalisereserve algemene uitkering provinciefonds en opcenten MRB" (de egalisereserve heeft geen meerjarige werking). Het begrotingssaldo vanaf 2019 en verder wordt betrokken bij de Voorjaarsnota 2019 en Kadernota 2020-2023.

Tabel 2. Begrotingssaldo	2018	2019	2020	2021	2022
x € 1.000					
Begrotingssaldo (concept)begroting 2019	220	0	14.929	25.898	34.046
Netto bijstelling AU-provinciefonds	-4.505	-1.639	-557	-1.077	-1.046
Onttrekking aan egalisereserve	4.505				
Herzien begrotingssaldo (concept)begroting 2018	220	-1.639	14.372	24.821	33.000

Het verloop van de "Egalisereserve algemene uitkering provinciefonds en opcenten MRB" staat opgenomen in tabel 3. De Egalisereserve is ingesteld bij de Kadernota 2016 (PS2016PS12). Bij instelling is deze reserve initieel gevoed met € 3 mln. ten laste van de reserve weerstandsvermogen.

De egalisereserve wordt gevoed met de positieve bijstellingen van de ramingen algemene uitkering provinciefonds en opcenten MRB over het lopende begrotingsjaar. Neerwaartse bijstellingen over het lopende begrotingsjaar van deze ramingen worden ten laste van de egalisereserve gebracht. De egalisereserve heeft geen meerjarige werking. Bijstellingen in het meerjarenperspectief worden (dus) ten gunste of ten laste van het begrotingssaldo gebracht. De reserve mag niet negatief zijn. Dit betekent dat een toekomstige neerwaartse bijstelling die groter is dan het resterende saldo van de egalisereserve (voor het deel dat het resterende saldo te boven gaat) ten laste moet worden gebracht van het begrotingssaldo.

Er zijn (nog) geen nadere afspraken gemaakt over het incidenteel storten in de egalisereserve, wanneer deze reserve uitputting nadert. De Kadernota 2020-2023 zal (daarom) een uitgewerkt voorstel bevatten met aanvullende afspraken hierover.

Tabel 3. Egalisereserve provinciefonds en MRB	2018
x € 1.000	
Stand (concept)begroting 2019	4.981
Bijstelling raming AU-prov.f. o.g.v. sep.circ. 2018	-4.505
Stand na sep.circ. 2019	476

Vervolgprocedure/voortgang

De uitkomsten van de septembercirculaire 2018 worden verwerkt in het financieel (meerjaren)perspectief van de Voorjaarsnota 2019 en Kadernota 2020-2023. De negatieve bijstelling van de raming over de jaarschijf 2018 wordt onttrokken uit de egalisereserve provinciefonds en opcenten MRB (en verwerkt in de jaarrekening 2018).

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten
Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,